SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1411

av Johanna Haraldsson m.fl. (S)

En yrkestrafikinspektion för sjysta villkor och säkrare vägar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att inrätta en yrkestrafikinspektion och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Företag som följer lagar och kollektivavtal ska inte konkurreras ut av företag som fuskar och pressar förarnas löner och arbetsvillkor. Olagliga transporter och överträdelser av kör- och vilotider hotar både de anställdas trygghet och trafiksäkerheten. När förare pressas att köra för länge, arbetar för orimligt låga löner och inte får den vila och de har rätt till drabbas hela transportsektorn.

Den socialdemokratiskt ledda regeringen genomförde en rad reformer för att skapa ordning och reda inom yrkestrafiken. Sanktionerna vid olagliga transporter skärptes, resurser tillfördes för fler kontroller och Sverige var pådrivande i arbetet med EU mobilitetspaket. Under 2022 infördes också skärpta regler om utstationering av förare och skärpta straff för den som köper olagliga transporter. Utgångspunkten var att transporter i Sverige ska utföras med schysta villkor, oavsett var företaget eller föraren kommer ifrån.

Regelverket har därefter utvecklats ytterligare, bland annat genom nya regler om klampning som gäller sedan den 1 januari 2025. Men skärpta regler och sanktioner måste följas av en kontrollverksamhet som kan upptäcka överträdelser och se till att de får konsekvenser. Annars riskerar fusket att fortsätta samtidigt som de seriösa företagen får allt svårare att konkurrera.

Ansvaret för kontrollen av yrkestrafiken är i dag fördelat mellan flera myndigheter. Polismyndigheten genomför vägkontroller, medan Transportstyrelsen bland annat genomför företagskontroller av kör- och vilotider. För att kontrollverksamheten ska fungera behöver myndigheterna ha tillräckliga resurser, rätt kompetens och ett nära samarbete. Överträdelser som upptäcks på vägen måste också kunna följas upp hos företagen.

Utredningen Kontroller på väg (SOU 2021:31) pekade på behovet av tydligare styrning, förstärkta och säkrade resurser samt bättre samordning. Utredningen föreslog att den befintliga myndighetsstrukturen skulle behållas och att en samlad nationell organisation för yrkestrafikområdet skulle inrättas inom Polismyndigheten. Vi anser att det behövs en egen yrkestrafikinspektion för att ge kontrollverksamheten den långsiktighet och prioritet som krävs.

En yrkestrafikinspektion ska ha ett tydligt uppdrag att stärka kontrollen av yrkestrafiken. Genom att samla ansvar och specialistkompetens i en egen organisation kan resurserna säkras och verksamheten bli mindre sårbar för att andra uppgifter prioriteras. Det ger bättre förutsättningar för fler och mer effektiva kontroller och för att upptäcka systematiskt fusk.

Inspektionen behöver ha ett nära samarbete med Polismyndigheten, Transportstyrelsen, Arbetsmiljöverket och Skatteverket. Vägkontroller och uppföljning av företagen måste hänga ihop så att ansvaret kan utkrävas av dem som organiserar och tjänar på de olagliga transporterna.

Det ska inte löna sig att bryta mot reglerna och utnyttja förare. En yrkestrafikinspektion med ett tydligt uppdrag och långsiktiga resurser skulle stärka arbetet för säkrare vägar, schysta arbetsvillkor och konkurrens på lika villkor.

Johanna Haraldsson (S)

Ilan De Basso (S) *Azra Muranovic (S)*